

科學集誌

KHOA HỌC TẬP CHÍ

REVUE

DE

VULGARISATION SCIENTIFIQUE

PARAISANT LE JEUDI

80 R.

32480

Bán lẻ mỗi số: 0\$15

SAIGON

IMPRIMERIE DE L'UNION, NGUYỄN-VAN-CỦA

157, Rue Catinat, 157

année 1925

Biage: 650.4

Saigon le 20/7/1925.

DEPOT
INDO
N^o

TIỆM CỬ CỦA ÔNG BÉRENGUIER
ÔNG MOLINIER, KẾ NGHIỆP. — ÔNG H. DE MARI, KẾ NGHIỆP

ÔNG L. SARREAU

Bào-chế sư có cấp-bằng Y-viện thành Lyon, kế nghiệp

HIỆP-PHÁP DƯỢC-PHÒNG
PHARMACIE NORMALE

Số 119 tới 123, Đường Catinat. — SAIGON

Thuốc chế theo toa
và thuốc hiệu riêng, giá rất thấp

Kiêng con mắt cho người bệnh
Đồ chụp hình

Hóa-học vật chất. — Dược liệu

Dầu mỡ hiệu Molinier

Tinh anh hơn hết.
Tốt hơn hết. — Trừ độc mạnh hơn hết.

HỎI CÁC CHỦ XE-HO'I!

Vỏ xe của các ông rách rồi chẳng nên liên.
Chẳng qua là các ông phí tiền vậy! Thà tiện
hơn đem lại cho hãng:

VULCANISATION MODERNE

Ở đường *Boulevard de la Somme*, số 102-104
làm lại như mới vậy, có phải là ít tốn cho quý ông không?
Tại đây có bán vỏ Michelin và Bergougnan

THI-THO'

TIỆM THỢ BẠC

NGUYỄN-VĂN-THƠM, *Bijoutier*

Ancienne Maison de NGUYỄN-VĂN-GIÁO
Nº 13, rue Schroeder, Saigon

Kính cáo cho quý ông quý bà rõ: Nguyên tiệm này trước
của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-
văn-ThơM là em kế nghiệp cũng làm đồ nữ trang theo kiểu
kiếm thời, những là: trâm, khuyên, kiềm, chuỗi, bông tai,
nức áo, vàng đôi, kiềm cẳng, neo bông, neo đặt, đồng chếc
v...v... Đủ thứ theo kiếm thời cũng như ngày trước vậy.

Xin quý ông quý bà, muốn dùng món chi xin dời gót đến
tiệm tôi. hay là viết thư mà gửi cho bên hiện, thì tôi cũng
hết lòng theo ý quý ông quý bà dùng món chi thì tôi cũng
hết lòng cẩn thận mà gửi đến cho quý ông quý bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM
Bijoutier, 13 rue Schroeder, SAIGON

LỜI CẦN ÍCH

Muôn làm cho vừa lòng những thân
chủ yếu dân của Bồn-hiệu lâu nay.

Nhà thuốc chánh của ông

L. SOLIRÈNE

Kể từ đây, thuốc gởi cho thân chủ
ở Lục-châu, mua từ

NĂM ĐỒNG BẠC

sập lên, thì Bồn-hiệu không có tính
tiền gởi.

KHOA HỌC TẬP CHỈ

COMITÉ DE RÉDACTION :

- 1° — M. BUI-QUANG-CHIÊU, *Ingénieur Agronome, Inspecteur des Services Agricoles.*
- 2° — M. LÂM-VĂN-HUÈ, *Commis indigène des Services Civils.*
- 3° — M. LƯƠNG-VĂN-MỸ, *Ancien Élève diplômé de l'Ecole des Arts et Métiers Angers Chef de Subdivision des Travaux Publics à Cholon.*
- 4° — M. LƯU-VĂN-LANG, *Ingénieur des Arts et Manufactures, Ingénieur Principal des Travaux Publics.*
- 5° — M. NGUYỄN-KHẮC-TRƯỜNG, *Ancien Elève diplômé de l'Ecole de Tissage de Lyon.*
- 6° — M. NGUYỄN-VĂN-DỤNG, *Vétérinaire auxiliaire.*
- 7° — M. NGUYỄN-VĂN-THINH, *Docteur en médecine, ancien Interne des Hôpital, hôpital v. qmã*
Paris.
- 8° — M. NGUYỄN-VĂN-XUÂN, *Ancien Elève de l'Ecole Polytechnique, Capitaine à*
tillerie Coloniale.
- 9° — M. TRẦN-VĂN-NHIỀU, *Ancien Elève diplômé de l'Ecole supérieure de Commerce*
de Paris.
- 10° — M. TRẦN-QUANG-NGHIÊM, *Commerçant, rue d'Espagne, Saigon.*
- 11° — M. TRẦN-VĂN-ĐÔN, *Docteur en médecine.*
- 12° — M. TRẦN-VĂN-TỶ, *Ancien Elève breveté de l'Ecole Coloniale.*

DIRECTEUR-GÉRANT : D^r TRẦN-VĂN-ĐÔN
37, rue Philippini, Saigon.

ABONNEMENTS :

Pour l'Indochine et la France.

Un an..... 6\$00
Six mois..... 3,00

Pour l'étranger.

Un an..... 7\$00

MỤC LỤC

La syncope máu xám hay là sự
chết giả..... 1738
Đại sóng Mal de mer..... 1740

Biên..... 1742
Vài lời khuyên về cách cất nhà..... 1744
Thời sự..... 1747-1748

LA SYNCOPE

Máu xâm hay là sự chết giả

Syncope là sự mất thình linh lâu hay là mau, ít hay là trọn sự khôn, sự đau đớn hay là sự động địa của thân thể mình. — Trong lúc đó sự thở và mạch ngưng lại hay là chạy yếu đến vậy người ta gọi là máu xâm hay là chết giả nghĩa là người nào bị đau như vậy té xuống coi như là người chết.

Máu xâm, mau và ít, tiếng langsa gọi là lypothymie, défaillance. — Thình linh con người lấy làm khó chịu trong mình, tối tăm máy mặt, chóng mặt lưng búng lỗ tai, buồn mửa, gương mặt xanh, đứng xây bồ-bồ và tưởng mình đi xui đời rồi té nằm xuống; mặt máy, con mắt, môi, miệng đều đổi sắc.

Lúc đó thời như hụt hơi và mạch máu chạy yếu lắm, đếm không được vì nhỏ lắm.

Té xuống nằm một chập chừng năm ba phút đồng hồ, sự sống coi như trở lại; thở mạnh-mạnh

và đều lại, trái tim đánh mạnh và mạch máu nhảy đều và mạnh; người bệnh còn biết và nhớ lúc đau trước.

Còn Syncope thiệt lại nặng hơn nữa: sự chết giả lâu hơn, tay chơn chi đều xui lơ, dờ lên bỏ xuống như tay chơn người chết rồi, cứng đơ; cái đầu điệu oặt và lại ngã co xuống dưới ngực, thân thể mình cũng như cục đá, Véo, ngắt, chọc lét, đâm, chít chi, cũng không cục cựa và dẫy dựa chi cả.

Con mắt thì khờ, tay rời vào nó cũng không nháy nhúa chi hết, con người trong con mắt nở lớn đại, cái miệng thì ngậm lại, hai hàm răng khích rít. Người bệnh lâu lâu thở một cái và rên một hai lần rồi hết thở; — mạch lạt chi cũng không có hết. — Đặt tai vô ngực còn nghe tiếng trái tim nhẹ nhẹ hay là hết nghe. — Như chết giả vậy mà trong năm mười phút đồng hồ

không sống trở lại có lẽ phải sợ chết luôn.

Cũng có một hai khi con người làm như ngủ luôn luôn năm mười ngày cùng một đôi tuần, tưởng chết mà còn sống: ự này gọi là léthargie.

Sự chết giả (thường thường hay có nơi mấy người đau ở trái tim mấy người đau nơi mạch máu; Trong bệnh đau phổi cũng hay có Syncope, nhưt là trong bệnh pleurésie — có nước, máu hay mủ, ở trong lá mỏng bọc xung quanh phổi — trong bệnh pleurésie, hoặc tại có nước nhiều, làm cho mấy mạch máu lớn nơi tim bị xô lấn, máu chạy

khó nên bị Syncope; — hoặc trong lúc chít lấy nước ra mau quá... khi trong mình bị thương tích mất máu nhiều quá cũng bị Syncope, hay là mất máu ít mà mất nhiều lần cũng vậy.

Mấy người đau lâu, ốm yếu lắm, đau mới mạnh cũng hay bị máu xâm nữa.

Mấy người bị ầu tả, đi sông nước nhiều quá và nhiều lần quá cũng vậy.

Bị trời nắng quá, máu qmấ lại nhiều nơi óc, cũng có thể tử. bị Syncope.

(Sau sẽ nói thêm.)

Dr TRẦN-VĂN-ĐÔN

BUVEZ

La BIÈRE LARUE

C'est la meilleure

— la plus légère

— la plus digestive

— la moins chère

DAI SÓNG

Mal de mer.

Đi biển, đi sông, đi bằng tàu khố hay là đi bằng ghe bầu, cũng có nhiều người chịu không nổi hay đau; ấy là sự đại sóng, tiếng langsa gọi là mal de mer. — Sự đại

cũng tùy theo hai điều: huyên động của chiếc tàu và cũng tùy theo người.

Như tàu lớn, chở khẳm, biển êm thì sóng nhỏ làm không động địa chỉ đến chiếc tàu được, đi êm khô cũng như ở nơi mặt biển dầu = Mer d'huile = khi biển động, sóng cũng theo ngọn gió, gió ngang sóng bủa ngang, làm cho tàu nghiêng qua nghiêng lại, — ấy là roulis; — gió xuôi hay gió ngược, sóng bủa ở trước mũi đi về sau lái hay ở sau lái về trước mũi xuôi theo tàu, gọi là tangage. Cũng có khi bão tố lớn, biển động tàu bị hai thứ sóng một lược, tàu lảo đảo qua lảo đảo lại, nhào ới nhào lui; — làm cũng

như chiếc tàu xây bồ bồ; — khi vậy ít người ở dưới tàu chịu nổi, mấy qnan cùng bạn tàu cũng có khi phải đau hưởng chỉ là người thường.

Chóng mặt, bợn dạ, mửa. Có người chảy nước miếng, ụa khan, mửa ra cơm, đồ ăn, mửa tới mặt xanh, mửa khó chịu lắm; nhứt là khi bao tử mình còn trống. — Lúc buồn mửa lại bị chóng mặt, đi ngã qua ngã lại, khi thì phải té. — Mà hễ nằm xuống thì nhẹ. — Có người yếu chịu không nổi, coi mặt mất sắc, khó thở, mạch máu chạy yếu và phải bị syncope.

Làm sao mà sanh sự đại sóng vậy? Bị nhồi lảo đảo qua lảo đảo lại, gan ruột, nội trường, tim mạch chỉ đều bị như xô như lắc, nên bào bọt trong mình. — Chóng mặt, là vì ngó xung quanh mình cái chi cũng đều động địa, chạy qua chạy lại chạy

lên chạy xuống. chẳng khác chi người nằm vồng đưa mạnh, người xéch đu đưa mạnh. Song chẳng lấy chi làm chắc như vậy vì mấy người đến đi tàu có khi cũng đại sóng như người thường, có người bày rằng như đại sóng thì lấy kiến soi mặt đặt đứng đừng thấy chi động địa, song cũng không khỏi.

Có người, quen theo ý, bước xuống tàu, thì bị sợ mà chóng mặt và muốn mửa và té nhúi xuống. — Tàu đi ra biển, sóng lớn, cửa hông hai bên đóng lại, nực nội, bị mùi sơn tàu, bị mùi hàng hóa, bị mùi nước hôi ở dưới đáy tàu, bay lên, nhiều khi cũng đủ chóng mặt mà mửa. — Ta có ý coi con nít nhỏ và mấy người ốm yếu ít đại sóng hơn mấy người khác.

Khi đại sóng, như có thể thì nằm trên sàn tàu, lồi ở giữa tàu, nằm xuôi theo tàu vì khi tàu bị sóng xuôi, ngược, ở giữa ít động địa hơn. — Con mắt ngó mấy món ít hay chạy. — Có gió, khí trời tinh sạch, mát mẽ ít buồn mửa. Ăn uống chi cũng nằm mà ăn = Uống rượu champagne với nước đá; — uống rượu có hơi vì acide carbonique trong mớ món ấy làm cho êm bao tử.

Có nhiều thứ thuốc, belladone, atropine, adrénaline, trị cũng đỡ vớt được sự đại sóng. — Khi như vậy, phải xin quan thấy dưới tàu cho thuốc.

Xin khuyên mấy người đau ruột đau bao tử đừng đi biển lắm và lựa mùa mà đi.

DR. TRẦN-VĂN-ĐÔN.

BIỂN

Người không học mà thấy nhiều thì trí-thức cũng được mở mang. Các anh có đi tỉnh này, xứ kia thì cũng có biết nhiều hơn anh không bao giờ ra khỏi làng. Xưa kia các nước giao-thông chỉ nhờ đường bộ, qua sông leo núi rất khổ, nên khi xưa từ ở Huế đi được đến Quảng-đông thì cho là lạ thường rồi. Còn Ấn-độ, Âu-Tây thì chỉ nghe danh chứ chẳng ai đem lòng mơ ước đi đến đấy, vì biết mình không bao giờ đi đến được.

Nhờ những tay mạo - hiểm như ông Christophe Colomb, Magellan tìm được đường biển, dầu nước nào cho xa mấy cũng là đi đến được. Nay khoa-học lại làm được tàu to chở được trăm ngàn người mà lại đi mau, lại có các kinh to như kinh Suez và Panama đào để cho tiện đường giao-thông, thì cái trái-đất này khi xưa ta cho là minh-mông không cùng, nay ta mới biết là hẹp, hẹp cho đến người xứ này phải sang làm ăn cướp phá xứ kia, hẹp làm sao mà đi hai tháng đường thì đi vòng hết cả trái-đất. Ngộ thật! Xưa có kẻ chán đời kêu ta là tù trời, nay nhờ dựng được đường biển giao thông thì mới thấy rõ ta như kiến bò trong chén, như cá lội trong thao. Tàu bay ngày nay tuy tách không khí đi từ Âu qua Cực-Á dễ như chơi, nhưng tàu bay là một cách giao-thông mới rất tiện của khoa-học ngày nay đã tìm được, chứ sự tìm được tàu bay không mở mang

đầu người như lúc các tay mạo hiểm nhờ biển làm cho thông đồng Âu Á hay là tìm được một cái thế-giải mới.

Non cao thì xúi ta ngồi tĩnh tu tập cho êm ái tấm lòng, còn biển rộng lại chọc lòng ta xôn xao, giục ta vượt biển như có tiếng người ở xa kêu gọi ta vậy. Người đã thấy biển thì biết được cái rộng của trời đất hơn người không bao giờ thấy biển. Dân hay đi biển thì gan đảm, mạnh mẽ hơn các dân đeo theo mồ mả ông bà. Cò lữ trên mặt bể xôn xao, phơ phất cái thanh khí nó thêm khỏe, thêm mạnh. Vì ở trên trái-đất này các loại sống đều nhờ nước. Mà biển là chỗ trữ nước để cho hơi nóng mặt trời lược ra mây. Mây án gió đưa vào đất làm mưa, tưới nước ngọt cho cây cỏ nhờ, cho người uống. Nước dơ, nước thúi đổ trở về biển thì mùi trong nước biển lại làm cho trong sạch lại. Biển là chỗ trữ sự sống của trái đất này.

Dưới biển hiện bây giờ cũng còn đương sanh sanh hóa hóa. Từ các giống hoa đá, từ các loại ngư mới hóa bình, cho đến cá to như cá ông, cho đến các loại thú còn nửa ở biển nửa ở đất, biết bao nhiêu là giống, biết bao nhiêu là loại! Ai mà biết hết các loại, các giống ở biển thì mới biết cái sanh hóa của trời đất không cùng mà lại rất khéo lạ. Này! theo các lời học lại của mấy tay đi biển gặp một thứ rắn to, dài hơn ngàn

thước, đầu đuôi giống như rồng la vễ, thì có lẽ con rồng có thật chớ chẳng phải là tự mình bày biển ra mà vẽ đâu.

Lúc tôi sang chơi ở Berlin là Kinh đô nước Đức, tôi có đến vườn Tiergarten, vào coi chỗ nuôi các loại ở biển và ở nước ngọt. Cách nuôi rất kỹ, chia ngăn bằng kiến làm cho mình đi coi cũng như mình ở dưới nước, chen lộn theo sò cá mà trông nom nó sống động một cách rất tự nhiên. Lúc coi rồi ra về, tôi rất vui thích, mà trong đầu lại nhớ rõ ràng hơn đọc mười cuốn sách hay dạy về các loại ở nước. Sau tôi sang chơi nước Hoalang, nghe người nói ở xứ ấy cũng có chỗ nuôi cá rất to, song vì mắc ham xem cái tình cảnh nước Hoalang mà không đến chỗ ấy được. Đến sau nữa, thừa lúc tôi sang chơi Y-đại-lợi lần thứ hai trở về Pháp, tôi có ghé xứ Monaco đến xem chỗ để người đến học về các loại ở biển. Loại nào nuôi được thì nuôi như bên chỗ nuôi cá ở Berlin. Còn loại nào nuôi không được, như cá nước, cá ông, cùng các thứ cá lạ ở sâu, khó mà bắt được, thì chít thuốc phơi khô. Lại có trưng phô đủ các thứ đồ câu, từ câu cá to cho đến cá nhỏ ở sâu năm bảy ngàn thước.

Người đi tàu sang Pháp thấy biển mình mông, hoặc lúc sóng động

gồm ghê, hoặc lúc êm lặng như tờ, còn cá thì chỉ thấy cá nước, cá bay, mà quên rằng dưới biển biết bao nhiêu loại hóa hóa sanh sanh. Mà lại có nhiều thứ cá có phương giữ thân rất lạ, con thì vượt bay khỏi nước, con thì phung mực cho tối mắt người, con thì xịt điện cho tê người. Có con ở sâu, mình lại ánh sáng đặng rọi đường. Nhiều thứ rất lạ. Thấy cái khéo của Tạo-hóa mà bắt cười.

Biển sanh bao nhiêu giống lạ. Biển trừ nước nuôi cây, thú. Dưới biển lại có đường nước chảy như sông đem nước xứ nóng lên miền lạnh làm cho ấm đất, ấm người, bớt lạnh cho người dễ ở. Biển làm đường giao thông giúp cho nhơn loại tấn bộ rất nhiều. Ngày nay có người lại dùng con nước biển lên xuống mà quây máy. Đối với người, công ơn của biển thật là lớn. Nhưng biển thì cứ lượng sóng này đưa lượng sóng kia không ngớt, kể gì là lời khen chê, câu ơn, tiếng mắng. Trời đất vô tình có lúc sanh hóa, rồi cũng có lúc ruộng dâu hóa biển, biển hóa ruộng dâu. Một khi kia tôi lên chơi trên núi cao có ba ngàn thước, gặp một thứ đá mà vỏ ốc vỏ sò thành ra Dấu vỏ hời còn rành rành, mới biết sách dạy biển hóa non là có thật.

NGUYỄN-TĨNH

Vài lời khuyên về cách cất nhà

II. — Xây hướng. — Chừa cửa

(Tiếp theo)

Cất nhà lo xây hướng cho trúng phép cũng chưa gọi là đủ, còn phải lo chừa cửa cho nhiều nữa mới được. Nhà Annam ta phần nhiều chừa cửa ít lắm, mà không biết sự đó là sự hại. Hễ cất nhà mỗi phía đều phải chừa cửa lớn cửa sổ cho nhiều đăng yếu sáng mặt trời dọi vô trong nhà cho được, mà giết loài vi-trùng cho khỏi sanh bệnh hoạn.

Đã biết phải chừa cửa lớn và cửa sổ ở chung quanh cho nhiều, mà lại cũng phải chừa cho ngay với mấy cái cửa ở trong mấy phòng, đăng hễ chừng mình mở bét mấy cửa trong cửa ngoài ra hết thì hơi gió thổi vào mấy phòng cho thông. Mỗi ngày phải mở bét mấy cái cửa cho thường, ít nào cũng phải mở hai lần, sớm mai thức dậy mở một lần, rồi tối trước khi đi ngủ một lần nữa, đăng hơi thanh khí ở ngoài lòn vào các phòng mà đuổi trước khí đi.

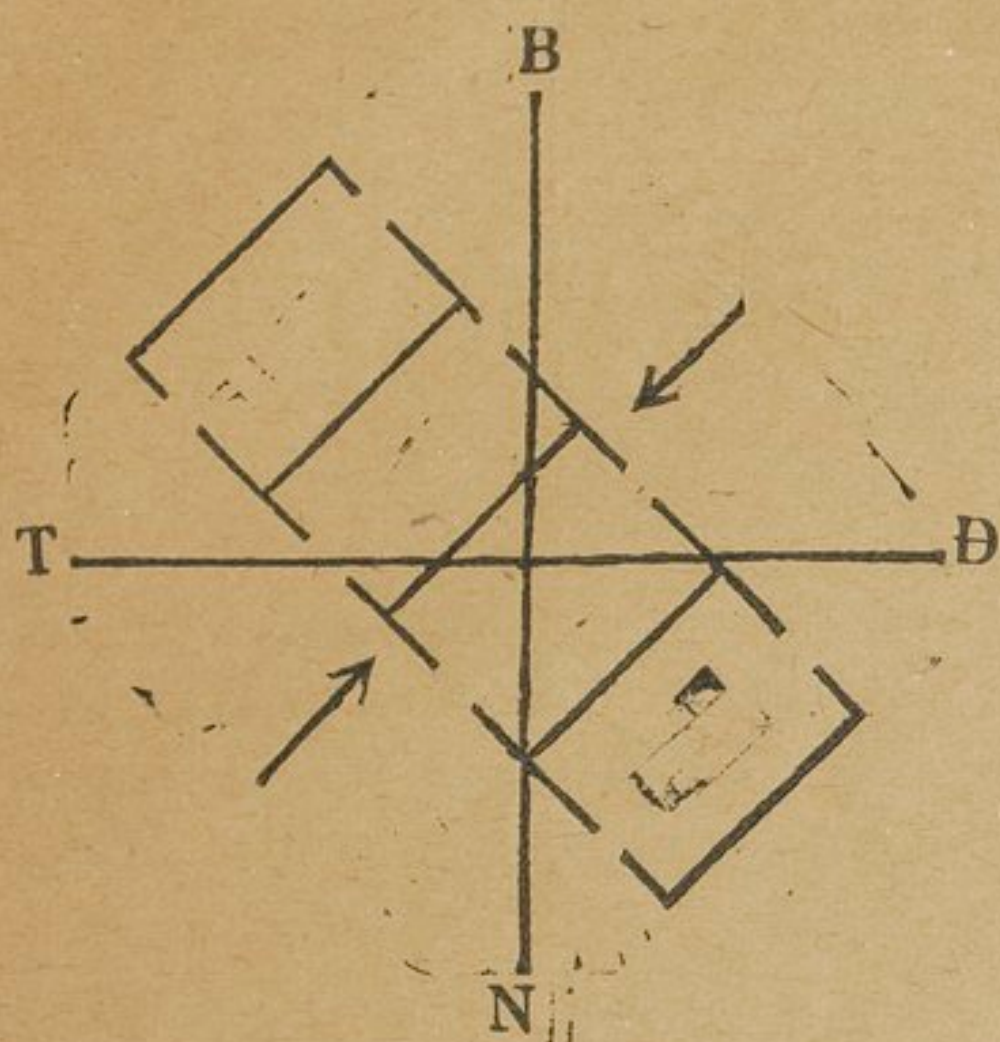
Làm thử như vậy mà coi thì đủ biết sự ấy có ích là dường nào: mình đốt một cây đèn cây mà cắm vào trong một cái hủ rồi đặt nắp lại cho kín. Cách chừng ít phút đồng hồ ngọn đèn lu lần lần rồi tắt, bởi vì lửa phải có thứ khinh-khí kêu là *Oxygène* nó mới cháy được, hễ cháy một hồi hích hết thứ khinh khí ấy rồi tự nhiên nó tắt. Hơi thở của

mình cũng như ngọn đèn đó vậy. Nếu bỏ một người ở vào trong một cái phòng kín, bích hết mấy két mấy lỗ dùng cho hơi ở ngoài lọt vào, người ấy hích hết khinh-khí kêu là *Oxygène* ở trong phòng rồi thì bị thứ trước khí kêu là *Oxyde de carbone* ở trong mình thở ra nó làm cho nhức đầu chóng mặt rồi ngột mà chết.

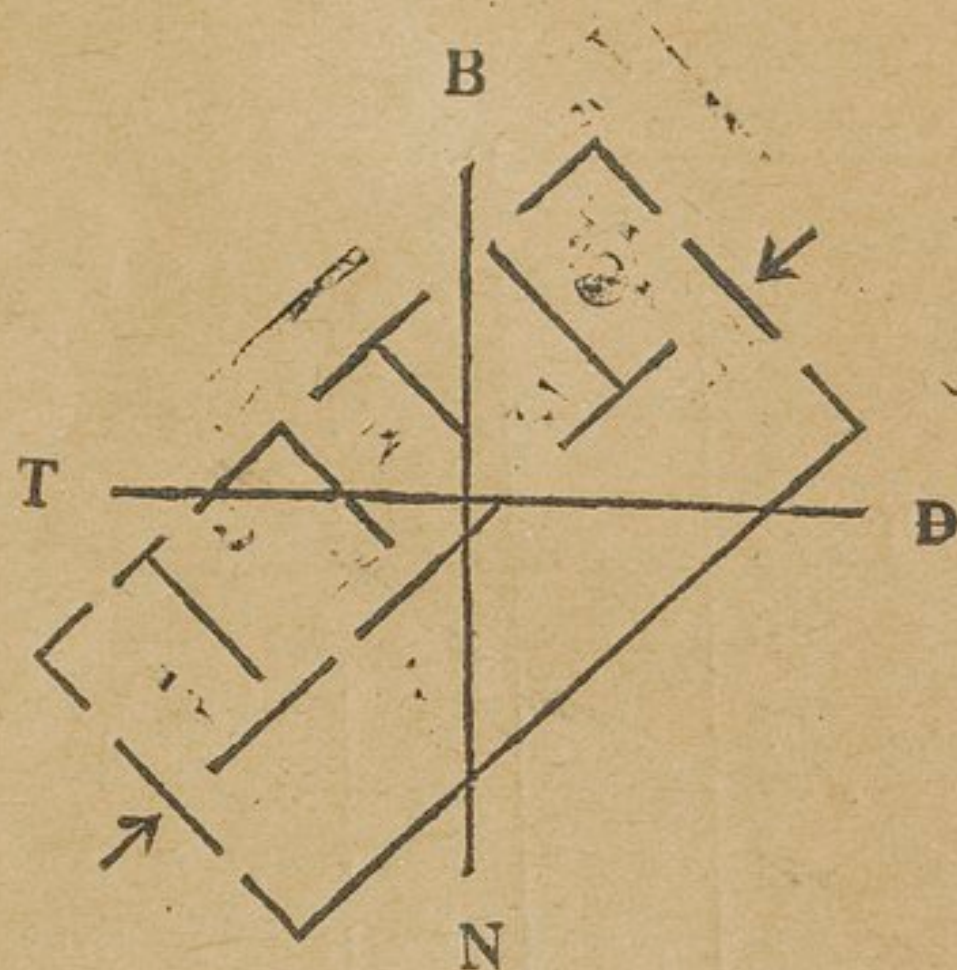
Ấy vậy ngủ nên mở bét cửa sổ đăng cho thanh khí ở ngoài lọt vào cho khỏi ngột. Hễ lập như vậy thì quen mau lắm, dầu ở mấy xứ thiết lạnh cũng chẳng hại gì.

Còn như không muốn mở cửa sổ mà ngủ, thì trước khi đi ngủ phải mở bét mấy cửa lớn cửa sổ rồi để vậy một hồi đăng thanh khí lòn vào cho nhiều, rồi sẽ đóng cửa. Sớm mai thức dậy cũng mở hết các cửa ra đăng thay trước khí ở trong phòng.

Trong xứ mình mỗi năm gió thổi có 2 hướng mà thôi: mùa mưa thì gió phía tây-nam thổi lại, còn mùa nắng thì gió phía đông-bắc. Nếu cất nhà mà xây vách tường án bích hai hướng ấy thì làm sao cho gió lọt vào nhà được. Ở kinh-thành Saigon phố cát từ dải giải. Như hông phố mà day nhắm hai hướng gió thì hai căn hai đầu nhờ có cửa sổ hoặc may còn có gió lọt vào nhà được, chớ mấy căn ở giữa thì không thể nào có gió.

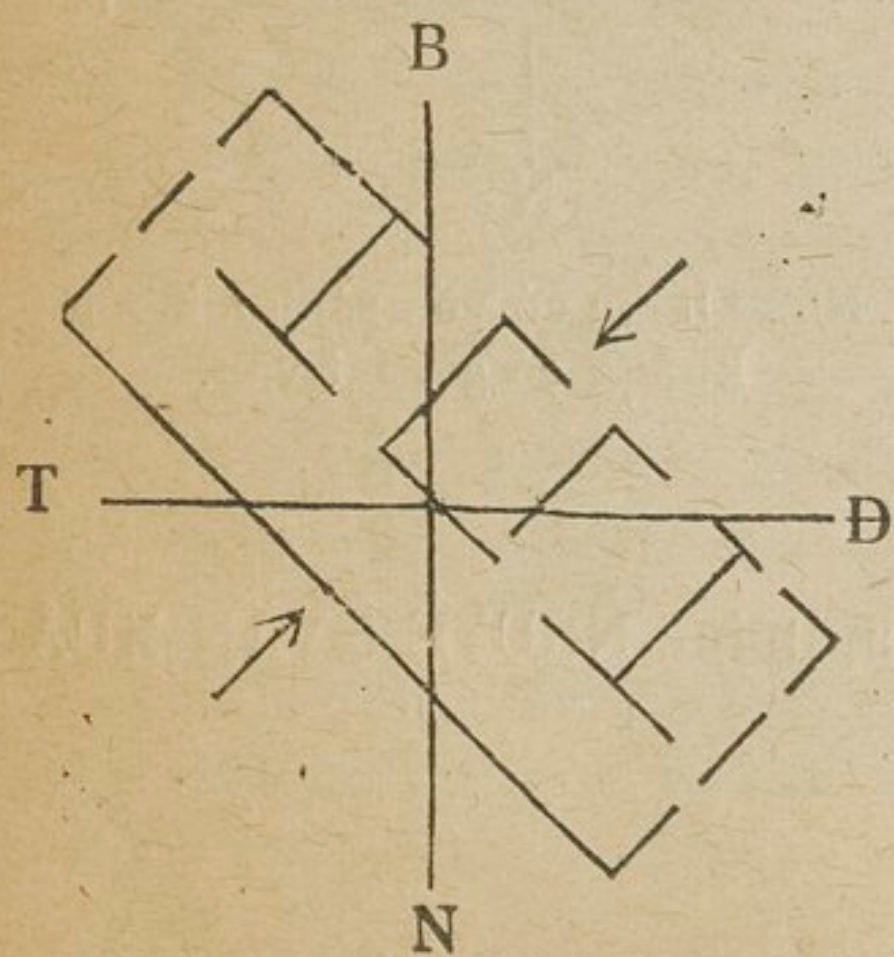

Phổ không có gió lọt vào

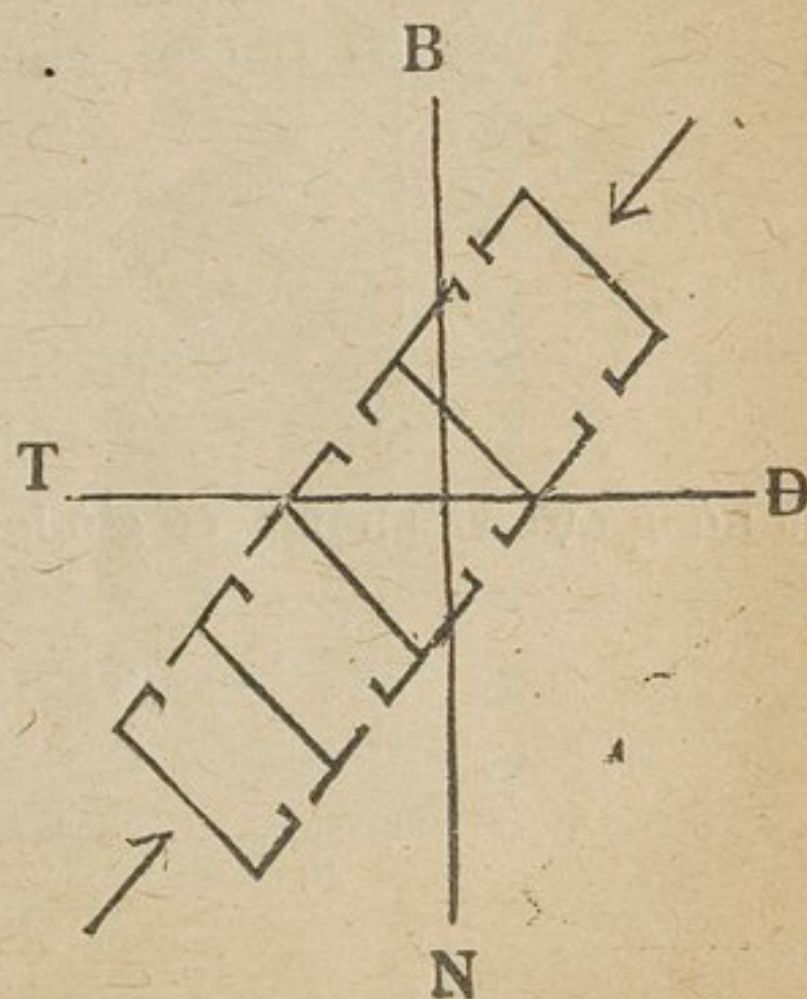

Phổ có gió lọt vào.

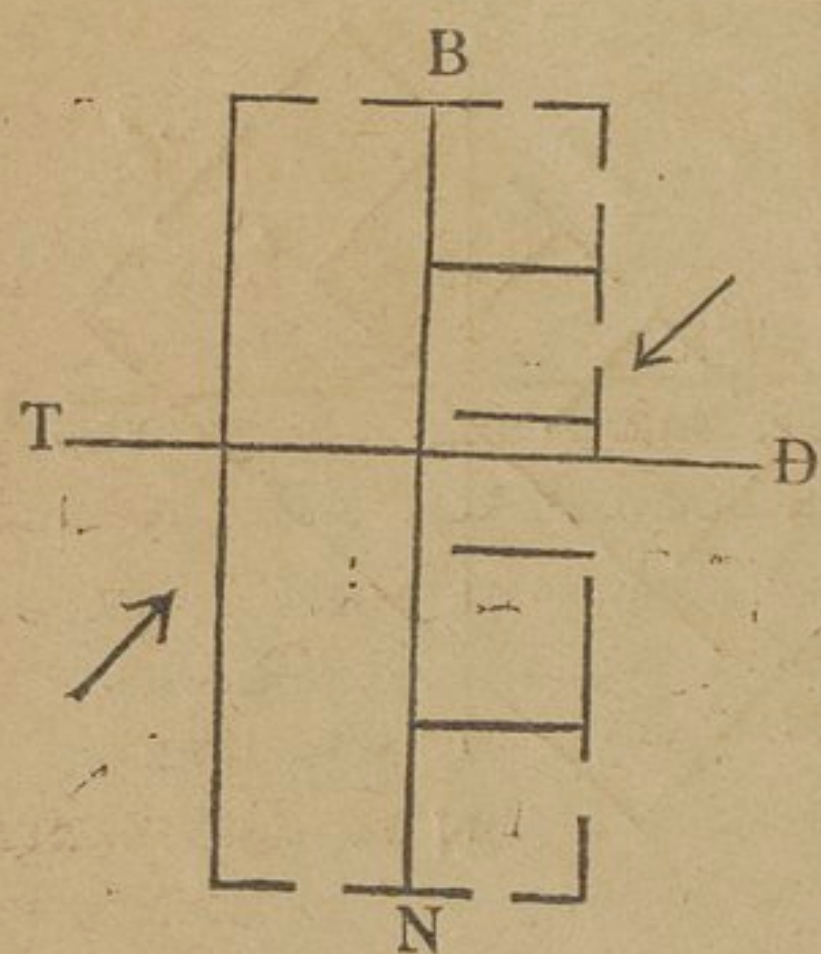
Nhà của Annam thường cất 3 căn hai chái, phía trước để trống lòng, phía sau có 5 cái phòng, mà phòng giữa lại để trống. Tôi xin vẽ mấy cái bình sau đây để biết xây hướng và cửa cách nào tốt cách nào xấu.

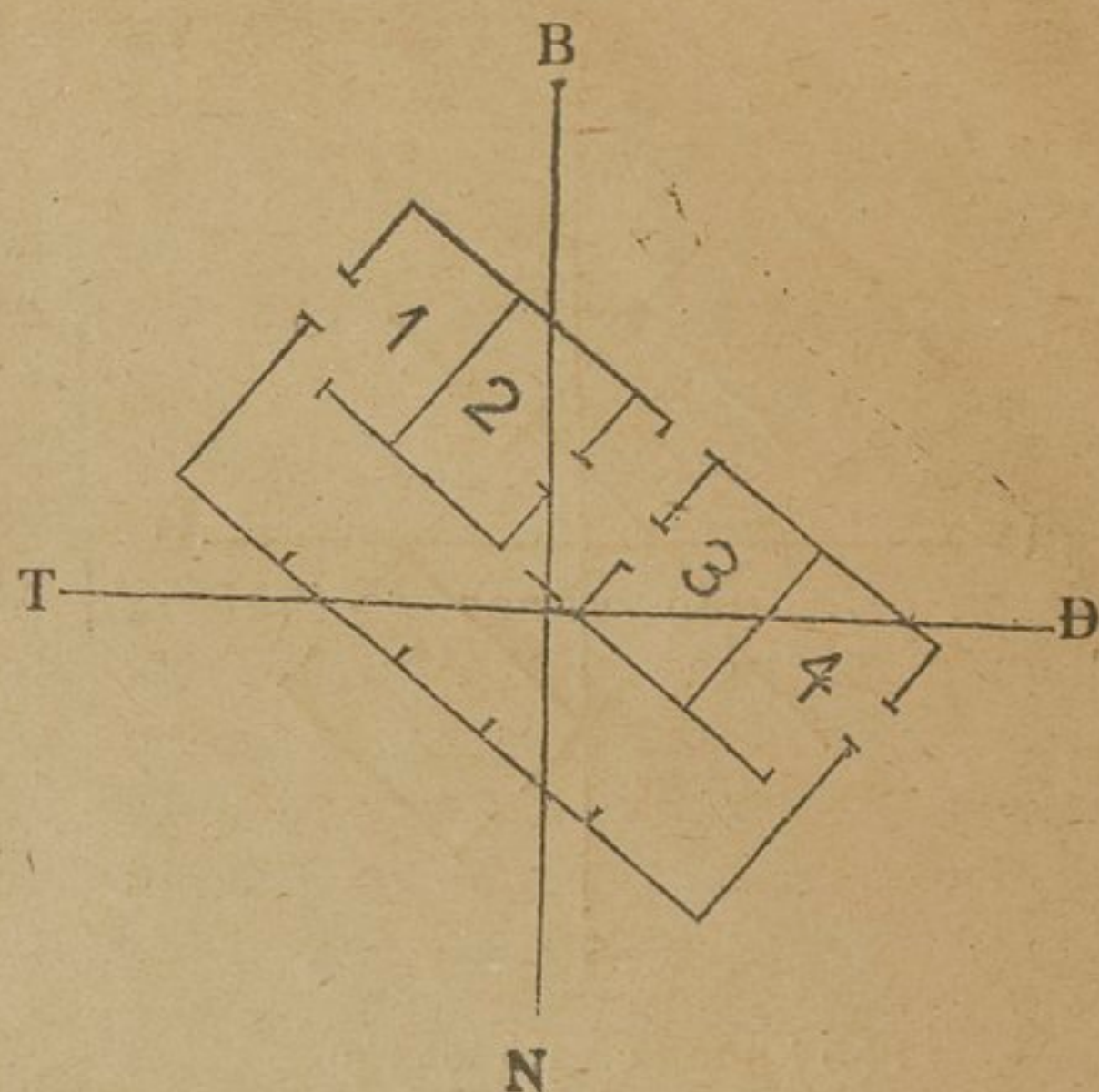
Nhà sáng sủa và mát mẽ

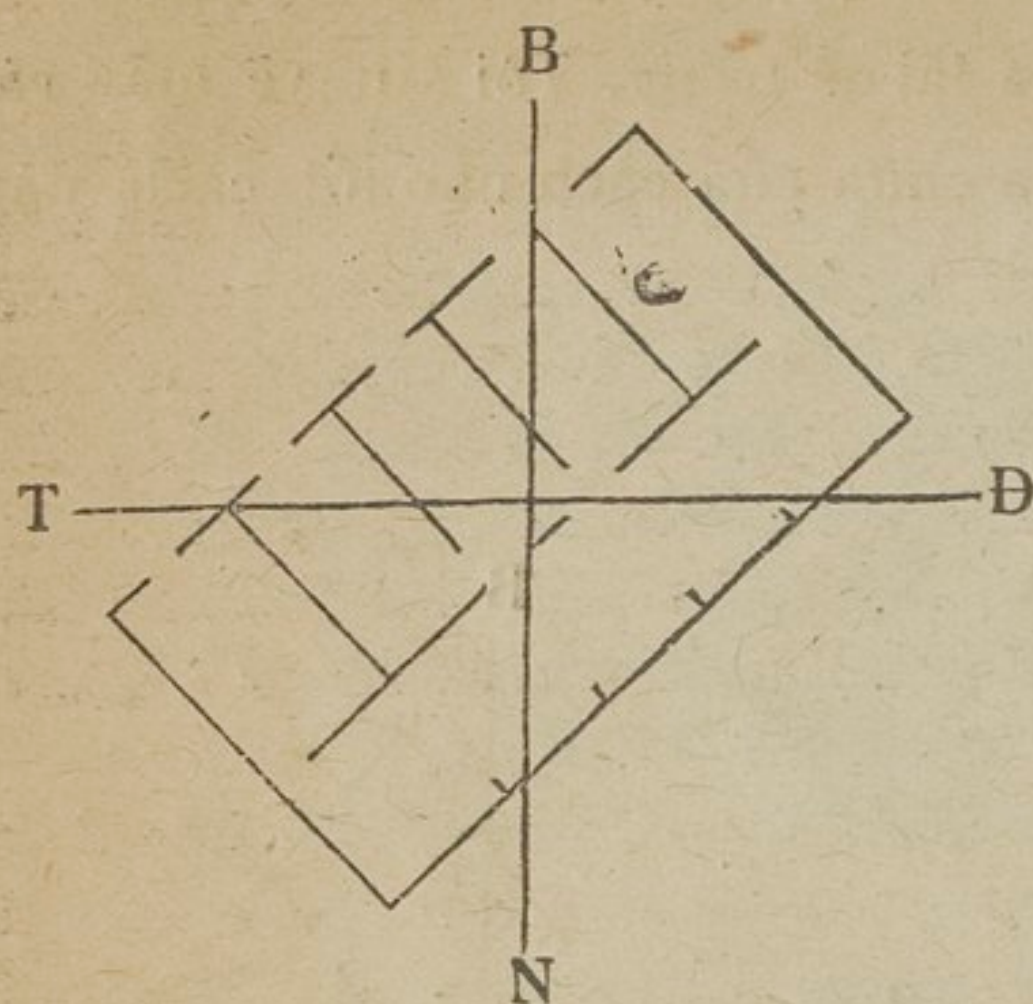
Nhà sáng sủa và mát mẽ

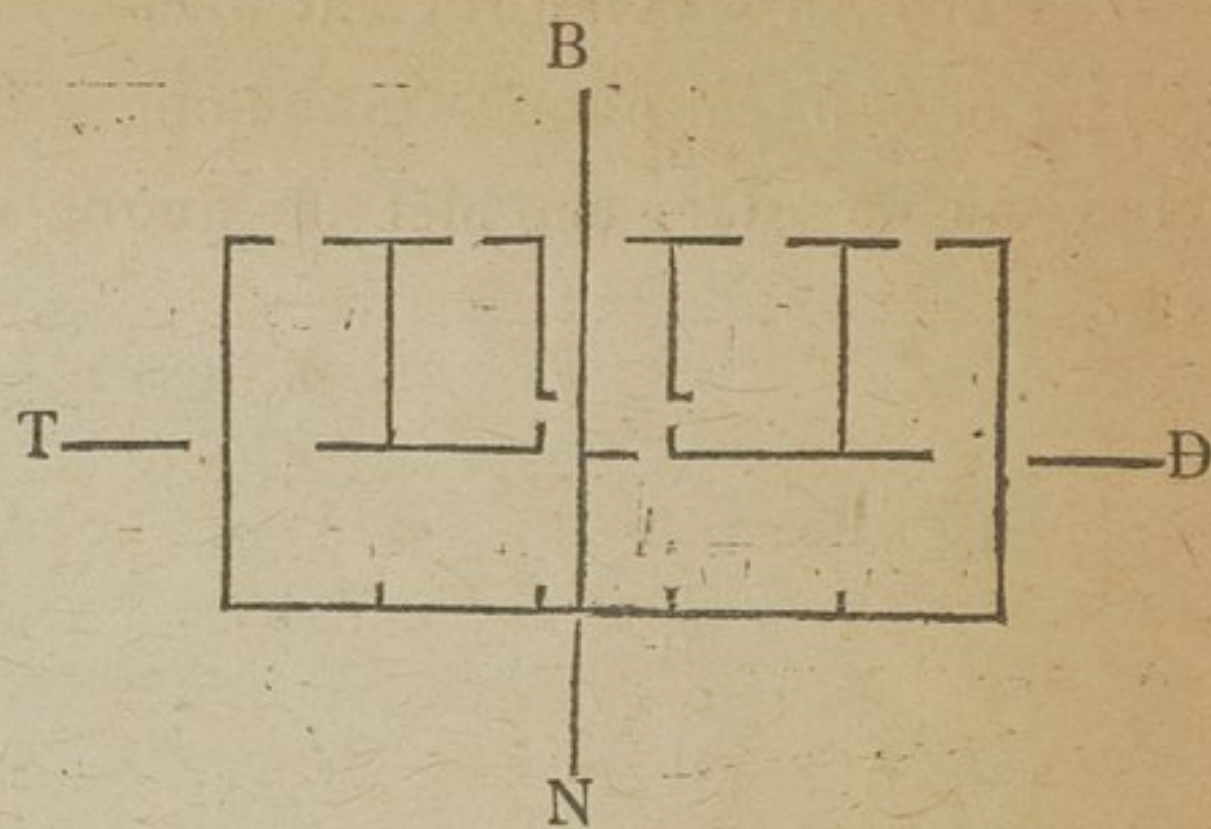
Nhà sáng sủa và có gió khá khá

Phòng 1 và 4, mùa nắng không có gió.
Phòng 2 và 3 tối tăm mà uế trược.

Nhà nóng nực và không có gió lọt vào.

Nhà không có yếm sáng mà cũng không có gió lọt vào.

Capitaine NGUYỄN-VĂN-XUÂN

THỜI-SỰ

SAIGON

Xuất hồn trên xe điện

Vừa rồi có tên Kha Tiên, khách Triều-châu, gốc buôn bán tại Vi-tranh (Rachgia) nhân có việc đi lên Saigon. Dè đâu khách ta khi ra đi quên coi ngày, nhè đi nhằm cái ngày nó xấu làm sao là xấu, vừa lên Saigon thả chơi vài vòng, rồi ăn dịp buồn mới tính rảo vô Cholon khách ta bèn lại ga mua giấy xong xuôi, bước lên xe-điện ngồi, xe vụt súp lè quét-quét vài cái kể chạy. Mà lạ gì cái giống Khách-trú, hễ chẳng đi đâu thì thôi; chớ hễ đi ra, bắt câu là xe-kiến xe-kéo, nhứt là xe-lửa thì thôi mặc sức cho mấy chú gút lên gút xuống, xe thì chạy còn cặp mắt thì lim-dim dường thể nhịn thêm đâu cả tháng. Nên khi khách ta bước lên ngồi trên xe, xe chạy được chừng một đôi, gió thổi hiu-hiu, khách ta liền xuất hồn ra đi dạo, bỏ có một mình cái xác ngồi đó trơ-trơ. Sương chưa! Bởi vậy nên trong cơn ấy, có một bọm nào không rõ, ngó thấy cái tình cảnh của khách ta nư vậy, liền mỉm cười một cái rồi lần mò bước lại ngồi gần bên; ban đầu làm bộ đứng qua đứng lại, được một lát lâu, bọm ta mới ra tài thủ-đoạn: nâng lấy túi của khách ta nhè nhẹ, rồi thò nhéo vài ngón tay rút ra cái bóp kể lật đặt đi xuống. Vậy mà khách ta có hay gì đâu, chừng xe ngừng rồi hồn mới nhập vào; khách ta vừa tỉnh giấc... Uả! cái túi của hóa sao mà nhẹ dữ cà?... Húy! Tồi lất ôi, cái bóp của

hóa lâu mất zồi cà? Ầi ô! Bị bọm nào lấy zồi!

Lúc ấy có kẻ thấy vậy bèn lại hỏi Lữ nói lữ bị bọm nào lấy mất cái bóp phôi, mà trong có gì không? Khách ta bèn bệu-bạo nói: Ló chớ! Ở tong cái bóp của hóa ló tưng lồ điều điều: một số bạc 22 lờng, zoi zấy tờ lầy khác cũng bộn bộn.

Khách ta nói rồi, lật đặt đi ngay lại bót có với ông cò. Vừa có mà vừa rung rung nước mắt, thấy thương hại quá!

★
★

Cuộc lễ Chánh-Chung

Cuộc lễ Chánh chung năm nay, cứ do theo chương-trình đã bày ra đó thì cũng chẳng lạ chi hơn mọi năm. Tối bữa 13 có dựng cộ đèn đi các nẻo đường và hát bóng ngoài trời. Kế qua sáng bữa sau thì diễn binh tại đường Norodom và tối lại cũng hát bóng ngoài trời nữa; cùng ăn banh tại dinh quan Đốc-ly Thành-phố Saigon. Lại trọn ngày ấy thì có các cuộc chơi của Annam.

Nhưng có một điều đáng gọi là cuộc lễ năm nay được trọn vui là vì thường năm nào hễ đến ngày lễ ấy thì trời hay mưa, thế mà năm nay nhờ trời cũng có ý chiều lòng bá tánh nên ban ngày thì lai-rai ít hột rồi thôi, từ sáu giờ chiều cho đến khuya được bình-tĩnh lặng lẽ như thường, nên nào nam-thanh nữ-tú, xe ngựa rần-rần, dập diu lượn cùng các nẻo đường chật đất. Đèn đuốc

sáng trưng, cờ bay phất-phới, thật tả ra một vẻ thanh-quang, gặp buổi thái-bình muôn dân đều an lạc. Thế thì cuộc lễ 14 Juillet vừa rồi cũng đáng gọi là một cuộc vui cả trong các sắc người nơi đây vậy. Còn nếu nói rằng cũng kẻ buồn thì buồn ấy tại bầm tánh của người, hoặc bởi có tâm sự gì rối-rắm riêng, chớ thiết tưởng chẳng phải trông đến lễ mà buồn. Thế thì lễ vui hay buồn cũng tự nơi ta đó vậy. Cho nên mới có câu:

*Cảnh nào cảnh chẳng đeo sầu,
Người buồn cảnh có vui đâu bao giờ!*

★
★

CHOLON

Vì tranh tài mà phải hại

Hồi chiều hôm qua vào lối 2 giờ, tại đường đá đỏ, gần lối hảng làm hộp-quẹt, có 3 cái xe-hơi bắt từ trong Cholon chạy ra. Song trong 3 cái xe đó, thì có cái xe-hơi — nếu người đề thuật chẳng lầm — thì xe số 4.245 chạy sau hai cái xe kia. Vì có nên xe thứ ba này ức lòng, quyết làm sao cho lại gan cho hai cái kia thấy

khiếp vía chơi, mới ráng hết sức cho chạy bưng qua nghe một cái vù, chẳng khác nào một lần tên bay xẹt. Dè đâu mảng tranh hai xe nọ mà quên lần cái xe ở đằng trước kia chạy tới, nên khi vừa lách mình qua mặt, thì cái xe đằng trước kia cũng vừa đâm sầm chạy tới. Thấy thế không xong, xe số 4245 mới hoảng hồn, lật-đật bẻ bánh qua tránh. Chẳng dè bất tiện, làm phải chuỗi tuốt xuống vũng một cái ầm.

Mà may là trong xe ấy không có ai ngồi cả; chỉ có một mình cậu sớp-phơ đó thôi. Lập tức chở cậu vào nhà thương cứu cấp. Mà nghe tiếng đồn rằng vì cậu bị thương nặng quá nên cầm không đậu, hồn đã xa chơi nơi miền dị-lộ rồi. Tin nói thì hay vậy chớ chưa dám chắc, đề dọ lại thử coi. Nghĩ cho cậu sớp-phơ này đây thật là lếu lảm. Tranh ăn tranh thua mà làm chi? Bộ đâu thi cử gì đó sao mà liều mạng như vậy? Đó, vì tranh qua mặt có một chút mà bây giờ phải mang hại như vậy đó, có tổn chưa? Mấy chú sớp phơ nào đồng một bịnh này thì nên mau mau chống con mắt lên mà xem cho kỹ đề sửa mình.

LABORATOIRES ROBIN

(PHÒNG BÀO CHẾ ROBIN)

PARIS, Đường Poissy, môn bài số 13, PARIS

PEPTONATE DE FER

Thuốc nhều từ giọt	}	Mùi thơm dịu dễ uống
Thuốc Ê-lich-xia		
Thuốc rượu		

Chuyên trị bệnh kém huyết, làm cho khí huyết điều hòa, sức lực tăng thêm, ăn uống càng nhiều.

IODONE ROBIN

Làm cho khí huyết trở nên tinh khiết
Thuốc nhều từ giọt
Thuốc chít

Chuyên trị các chứng bệnh sưng mạch máu, phát ách, siêng, cốt khí.

GLYCÉROPHOSPHATE ROBIN

Thuốc hột
Thuốc viên
Thuốc chít

Con nít còn bú uống mau lớn, gân cốt trắng kiện, hình vóc tốt tươi phì mỷ.

PEPTO-KOLA ROBIN

Là một thứ rượu ngọt
(Elixir) uống mùi thơm, dịu

Chuyên trị

Những chứng mệt mỏi gốc bởi làm việc quá độ mà ra.

GLYCOLAINE ROBIN

Thuốc hột

Làm việc quá độ nhọc trí, mỏi gân, uống thuốc này sẽ tăng phần nhọc vì cường, trán gân, kiện cốt.

Có trữ bán tại các Dược-Phòng

Phải nài hiệu **ROBIN** đừng dùng hiệu khác.

Mesdames, vous êtes toujours les bienvenues

AU TISSEUR

Magasin moderne de Soierie

SAIGON. — 82, BOULEVARD BONNARD, 82. — SAIGON

La meilleure qu'il y a de tout Saigon

Les soieries suivantes sont à la portée de tout le monde

CREPONS DE CAUKHO

Toutes nuances, lavables

PONGEES LAVABRES

Pour Lingerie

SATINS

Pour Robes

TUSSOR EXTRA

PRIX FIXE — PRIX FIXE

Les prix sont exactement les mêmes qu'autrefois.
La Maison se charge d'expéditions sur France avec formalités de
douanes gratis.

DÈN KHÍ VÀ ĐỒ PHỤ TÙNG DÈN KHÍ
mã - sông hiệu « WIZARD »
dầu lửa, dùng treo các kiểu

BAN SỈ VÀ BAN LẺ

Tại cửa hàng

TRẦN-QUANG-NGHIÊM

200, d'Espagne. — SAIGON

CHÁNH DƯỢC PHÒNG
PHARMACIE CENTRALE

Của ông **J. MUS,**

BÀO-CHẾ SỰ HẠNG NHỨT

195-197, Đường Catinat, 199-201. — SAIGON

Dây thép nối số 317

Hóa học vật chất — Đồ phụ tùng
Thuốc hiệu riêng

Thuốc chế theo toa, Dược thảo,
Đồ bó rịt

Chịu môi cho các đường-đường
và cho các hãng

Trường tư NGUYỄN-PIAN-LONG

SAIGON — Đường Legrand de la Liraye. — Số nhà từ 204 tới 214

BỤC SƠ-HỌC CÓ BỐN LỚP:

Giá tiền học trong, mỗi tháng

Lớp tư (<i>cours préparatoire</i>).	14 \$ 00	Lớp nhì (<i>cours moyen</i>)	16 \$ 00
Lớp ba (<i>cours élémentaire</i>).	16 00	Lớp nhứt (<i>cours supérieur</i>).	19 00

Học trò xin vào học lớp tư thì phải biết đọc chữ Langsa.

BỤC TRUNG HỌC CÓ HAI LỚP:

Giá tiền học trong, mỗi tháng

Năm đầu (<i>1re année</i>).	20 \$ 00	Năm thứ nhì (<i>2e année</i>).	22 \$ 00
--	----------	---	----------

Sang năm sẽ mở thêm lớp năm thứ ba (*3me année*). Học trò học hết năm thứ ba trung-học rồi, thì đi thi bằng cấp tốt nghiệp (*Diplôme de fin d'études complémentaires*).

Mọi lớp này có giáo-sư Tây và Annam giỏi dạy.

Đỗ học là M. NGUYỄN PIAN-LONG, cũng có dạy thêm tiếng Langsa và giải n hĩa những chỗ bí yếu cho học trò hiểu, đang mau tiến phát.

Số học trò học trong nhà-nước đã nhứt định, chỉ còn dư một ít chỗ mà thôi, nên ngài nào muốn cho con cháu vào học thì xin viết thư trước đặng trường để dành chỗ, kéo đến trễ thì hết chỗ.

K. ông có đều cái bó buộc về tuổi học trò, nhưng phải đề uôi trong giấy xin học cho biết

Cũng phải đề trong giấy xin học cho rõ :

1. — Đ ra nhò trước học trường nào ;
2. — Hỏi bải trường nó ngồi lớp mấy ;
3. — Nó có sức học lớp nào.

Học trò xin học thì phải thi đặng vượt thử sức lực, nếu đủ sức thì mới đặng vào học. Những học trò đã có bằng cấp sơ-học (*certificat d'études primaire*) rồi, thì đặng vào lớp trung học năm đầu (*1ère année*) khỏi phải thi.

Ngài nào muốn biết rõ cách sắp đặt của trường ra làm sao, thì viết thư xin một cuốn điều-lệ, trường sẽ vui lòng mà gửi liền.

Tại nhà in ông Nguyễn-văn-Của

.157, Rue Catinat, 157

SAIGON

Có bán Dictionnaire Français-Annamite của ông Pétrus Ký.
in mới rồi :

Giá một cuốn	6 \$ 00
Phụ tiền gởi	0 24

và Minh-Tâm Bưu-Giám, cuốn nhứt và cuốn nhì, mỗi cuốn :

Giá là	1 \$ 00
Phụ tiền gởi	0 24

Có nhiều thứ sách bên tây mới lại xin chư vị đến mua kéo hết.

MARQUE

DÉPOSÉE

❖ ĐIỀU LO'Í CHO QUÍ VI ❖

LÀ MUA THUỐC MEN

NƠI NHÀ THUỐC

Grande Pharmacie de France

*Tại Đường d'Ormay,
môn bài số 84-90, ở Saigon*

Mỗi món thuốc điều tín giá phải chăng

Maurice BARBEROUSSE

Pharmacien de 1re classe

Ancien Interne des Hôpitaux de Paris